

PEVCI, PRIPRAVLJAJMO SE VSI ZA KATOLIŠKI SHOD!

Prvič, odkar obstoji »Pevska zveza«, se bomo zbrali vsi zbori in posamezni pevci za mogočen skupen nastop. Pokazati moramo, da ima Pevska zveza moč v sebi, da živi, da njeni udje, naši zbori in posamezni pevci delujejo, se vadijo in urijo in napredujejo. Dokazati hočemo samim sebi, našim prijateljem, pospeševalcem, dokazati gostom, ki pridejo iz naše države, pa tudi tem, ki pridejo iz tujine, kaj zmore tako majhen narod, kot smo Slovenci, če se z vnemo in ognjem oklene velike misli in vztrajno gre za svoj cilj.

Da se nam ta dokaz sijajno posreči, je treba le, da pride vsak zbor sodelovat in pet k slavnostni službi božji, ki se bo vršila na veličastnem Kongresnem trgu v Ljubljani. Zbori pa, ki se ne morejo v celoti udeležiti, naj odpošljejo vse pevce, ki morejo z doma. Tudi vsi posamezni pevci, ki niso včlanjeni v zborih, pa se morejo naučiti naznačenih pesmi, naj pridejo in pripomorejo do mogočnejšega uspeha. Če vsi zbori in vsi pevci storite svojo dolžnost, bo naš nastop pri slavnostni službi božji dal katoliškemu shodu največji blesk in sijaj, naši lepi, mili slovenski pesmi pa pridobil ugled in slavo pri vseh narodih, ki se shoda udeleže. Zato vztrajno na delo, nihče naj se ne odtegne žrtvam, ki jih naš veliki cilj zahteva!

Spored petja: St. Premrl, št. 8 (iz njegove zbirke: 10 mašnih pesmi).
Darovanje: P. H. Sattner: Z visokega prestola (iz njegovih Šmarnic).
Po povzdigovanju: P. A. Hribar: Jezusa ljubim (iz zbirke Slava Brezmadežni 1. izdaja).
Po obhajilu: Jurkovič: Sv. Ciril in Metod (iz Premrlove Cerkvene pesmarice)¹

Po maši: Papeško himno (iz Aljaževe pesmarice ali Cecilije) in sicer enoglasno. Pojte hribi in doline (iz Premrlove Cerkvene pesmarice), enoglasno. Novo katoliško himno: »Povsod Boga!« kakor je priobčena v majevi številki »Cerkv. glasbenika«, in sicer eno-, oz. dvoglasno. Zadnje tri pesmi naj ne pojo samo pevci, ampak vsi ljudje, ki se udeleže službe božje. Posebno zadnjo pesem naj bi peli prav vsi udeleženci. To je budnica, himna, pesem katoliške misli, katoliških načel. Pojo jo z navdušenjem Francozi, privzeli so jo tudi katoliški Italijani, pojo jo naši bratje Hrvatje, pojmo jo že zdaj večkrat ob raznih prireditvah, da se je vsi naučimo, in bo kot jerihonske trobente podirala zidovje brezverstva, ki so se z njim obdajala žal tudi slovenska srca in nam bo pesem delala pot do svobode otrok božjih.

Pevskim zborom. Note za V. kat. shod v Ljubljani bomo te dni dotiskali. Onim, ki so jih naročili, jih dopošljemo po naročilu; oni, ki jih žele še imeti, naj jih nemudoma naroče pri pripravljalnem odboru za V. kat. shod, Dunajska cesta 32 ali pri Pevski Zvezi v Ljubljani, Ljudski dom. Zborom naročamo, da se pevci pridno in pravilno nauče. Skupna vaja bo prav kratka, zato morajo biti zbori dobro pripravljani.

Priglasite svoje sodelovanje takoj! Ne odlašajte! Pevovodje in predsedniki naj za to skrbijo! Odboru za pripravo je stvar zelo olajšana, če izve čimprej število sodelu-

¹ Pesem bomo peli v 4 glasnem mešanem zboru. Ten. in bas se vzameta iz spremeljanja. Priglašeni zborom note za to pesem pošljemo posebej.

jojih. Ker bomo pripravili za pevce vzvišeno tribuno, moramo imeti število kmalu zbrano. Tisti, ki bi se priglasili zadnje tedne, bodo mogli samo v toliko še priti vpoštev, kolikor bi bilo na tribuni še prostora.

Če župne urade vljudno prosimo, naj svoje pevce nato opozore, da bo udeležba častna, uspeh velikanski.

Predstojništva Marijinih družb si usojamo še posebno na to opozoriti, ker je v Marijinih družbah veliko pevk in pevcev. Ti naj pri slavonspevu, ki ga bo poklonil takrat ves slovenski narod Bogu, še posebno polnoštevilno sodelujejo.

Priglase organizacij naj pošiljajo njihovi odbori in naj poleg pristavijo 1. koliko pevcev (po glasovih), 2. katere pesmi (ali vse, tudi mašne, ali samo zadnje tri) bodo peli, 3. kdo jih uči.

Orli — pevci vsi v naš krog!

Odbor Pevske zveze.

† KAROL KLINAR.

Vinko Lovšin.

2. marca 1923, ob 4. popoldne je preminul starosta ljubljanske duhovščine, upokojeni kurat K. Klinar. Veličasten je bil pogreb ob obilni udeležbi duhovščine in ljudstva, ki je pokazalo kako spoštuje in ljubi svoje dušne pastirje. Vsakomur se je oko porosilo, ko so mu pred stanovanjem še enkrat v slovo zapeli njegovo ljubko skladbico »Slepca«, ali kakor ima sam naslovljeno v rokopisu »Občutki slepega«.

Pokojnik zasluži, da se ga spomnimo s par vrsticami tudi v »Pevcu«, ker je bil sam zelo dober pevec, skladatelj in poseben ljubitelj glasbe. Dva dni pred smrtjo je še igral »Slepca« in pel z orjaškim glasom. — Rojen je bil v Trziču 4. novembra 1836. l. in se po končanih gimnazijskih študijah posvetil duhovskemu stanu. Kot bogoslovec je vodil petje in imel zelo dober moški zbor, tako da je bil škof Pogačar prav vesel tega zbora in hotel Klinarja obdržati za stolnega organista po pokojnem Riharju, katerega je že kot bogoslovec večkrat nadomestoval. Toda razmere so hotele, da je odšel na Jesenice za kaplana in pozneje na Vipavsko za kurata (Šturje), kjer je širil slovensko petje. Vsled bolezní pa je odšel k Novi Štífti na Dolenjsko, kjer je ostal 40 let (do 1914) in gojil posebno cerkveno glasbo. Cerkev je vso prenovil in preskrbel 1908. lepe nove orgle, na katerih je imel sam posebno veselje. Ob prihodu oo. frančiškanov pa se je preselil v Ribnico.

Že kot bogoslovec in pozneje kot kurat je zložil več cerkvenih in svetnih pesmi, katere so ohranjene v rokopisu. Na dan z njimi vsled svoje skromnosti ni hotel, malo pa tudi zaradi kritike, ker niso v strožjem smislu cecilijanske, kakor je sam rekel in se je bal gg. Kimovca in Premrla. Izmed svetnih pesmi so znane »Slepca« in »Na Straži«, ki pa ni njegovo originalno delo, marveč predelana po neki tirolski pesmi. V sedanjí izdaji te pesmi bi se moralo peti mesto »la, la« v zborovem spremljanju »lahko noč«, tako da se razdeli prva četrtinka v osminko s piko in šestnajstinko. Solo na koncu bi moral peti mesto as—c—b—as—: as—des—b—as.

Tudi pesem »Slepca« je v izvorniku drugačna. Klinar jo je zložil za moški brenčeči zbor in tenor solo (za svojega brata Leopolda, ki je bil tudi duhovnik in izboren tenorist). Na koncu ima še lep logičen zaključek za sam zbor. Pesem »Zapuščena cerkvena¹« je zapel že pri Novi Štífti, a harmoniziral jo je v Ribnici, ko ni mogel pozabiti lepega Marijinega svetišča in je tako tolažil svojo srčno bol in tešil svoje koprnenje, da bi še enkrat videl to cerkveno na gori, katero je l. 1914. za vedno zapustil. Videl je ni več, ker gori si vsled bolehnosti ni upal, od daleč je pa tudi

¹ Mehko skladbico prinašamo v prilogi. Upamo, da smo vsem zborom z njo ustregli.

ni mogel gledati, ker so mu oči popolnoma oslepele in je v zadnjih letih pri operaciji celo eno oko izgubil. Tako sta bili ti dve pesmici v resnici njegovi labodji pesmi in pravi izliv srca. Kadar je slišal peti, ali če je sam pel »Slepca« je vedno jokal, ker se je na njem to uresničilo, kar poje pesnik: »Le enkrat bi videl, kak solnce gor gre«.

Ko bi bil ostal Klinar v Ljubljani stolni organist, bi bil gotovo zavzemal odlično mesto v slovenski glasbeni zgodovini, saj je bil zelo nadarjen. Ohranimo ga v blagem spominu in mu bodimo hvaležni za ta mala dela, ki jih je podaril slovenskemu narodu.

PEVSKI SPOMINI. (Dalje.)

Piše Jakob Aljaž.

IV. Na Dunaju. Dunaj je priznано glasbeno mesto prve vrste. Tam sem študiral v letu 1866-67 filozofijo, latinščino, grščino in staro-slovenščino. Poleg slovanskih tovarišev sem se seznanil tudi z juristom Lueggerjem, poznejšim slavnim dunajskim županom. Z njim smo nekoč iz akademičnega društva Žide po stopnicah metali. Vpisal sem se takoj v »Slovansko pevsko društvo«, v katerem so bili združeni vsi slovanski pevci razen Poljakov. Društvo je pod vodstvom skladatelja Förchtgott-Tovačovskega prirejalo znamenite koncerte. Mi Slovenci smo pa še sami priredili nekaj koncertov in povabili nanje druge Slované.

V prid ranjenim vojakom v bitki pri Kraljevem gradu so napravila vsa dunajska pevška društva — bilo jih je 27, med njimi tudi »Slov. pevsko društvo« — velikanski koncert (Monstre-Konzert) in sicer v največjem prostoru na Dunaju, v cesarski jahalnici. Bilo nas je 1200 pevcev z dvema vojaškima godbama. Vaje smo imeli vsak zbor záse, nazadnje pa še štiri skupne. Peli smo med drugim tudi Wagnerjev »romarski zbor« (Pilgerchor) iz Tannhäuserja, Kreutzerjevo: »Cerkvico« (Was schimmert dort auf dem Berge so schön?), Koroško narodno: »O Dirnle tief drunt' im Tal, jauchz' aufa zu mir amal«. Znamenito je bilo kako je naš dirigent, glasoviti Herbeck dosegel v zboru pri »Nočnem stražarju« nezaslišán orjaški crescendo: stražar prihaja iz dalje, da se petje bolj sluti, kot sliši, pa vedno bolj narašča, da gre v polni moči mimo, koncema se pa v daljavi zopet skrivnostno izgubi.

Rad sem hodil v dvorno kapelo. Tam so izvajali klasične Haydnove in Mozartove in druge maše s spremljevanjem dvornega orkestra. Pred mašo so dečki v posebnem kroju peli lep »Asperges«. V grški cerkvi, kjer ne smejo rabiti orgel, sem slišal lepo zborovsko (vokalno) petje. Vedno se ponavljajoči »Kyrie eleison« mi še zdaj po ušesih zveni. Kadar nisem imel kače v žepu sem šel tudi v dvorno opero.

(Dalje prih.)

GLASBENA PRAVILA. (Dalje.)

Priobčil P. H.

Kadar vzrasteš, občaj rajši s partiturami nego z virtuozi.

Marljivo proučaj fuge velikih mojstrov, zlasti Bachove. Knjiga »Das wohltemperirte Klavir« bodi tvoja vsakdanja hrana; če to uživaš, postaneš tudi sam mojster.

Druži se s tovariši, ki več znajo kot ti.

Po glasbenih študijah išči razvedrila pri pesnikih. Rad se tudi sprehajaj v krasni naravi; uživaj jo.

Od pevcev in pevk se lahko mnogo naučiš, vendar jim vsega ne verjemi.

Za gorami tudi ljudje žive. Bodi skromen. Ničesar še nisi iznašel in zamislil, kar bi ne bili že drugi pred teboj iznašli in zamislili. In če si kaj lepega iznašel, vedi, da je to dar božji, ki ga porabi v korist vsem ljudem.

Pouk glasbene zgodovine in poslušanje mojstrskih skladb iz raznih dob te bo obvarovalo domišljavosti in gizdavosti.

Če si že v letih, rad beri Thibautovo knjigo »Über Reinheit der Tonkunst«; dala ti bo marsikatero pojasnilo.

Ako greš mimo cerkve, v kateri pojo orgle, stopi noter in poslušaj. In če smeš sam sesti k orglam, položi prste na klaviaturo in občuduj veličastvo orgel.

Rad sviraj na orgle; kajti ni ga instrumenta, ki bi se za malomarno in netočno igranje tako hitro maščeval, kot ta.

Sodeluj v zboru; zlasti se postavi k srednjim glasovom; ti namreč muzikalični čut najbolj pospešujejo.

(Konec prih.)

PEVSKA ŠOLA.

P. H.

V Slovencih se zelo goji pevska umetnost; toda bila bi še mnogo bolj napredovala, če bi bili imeli dobro, obširno in temeljito pevsko šolo. Zdi se, da smo jo sedaj dobili, kajti Bajukova »Pevska šola« gre v resnici novo, pedagoško pot. Šola ima dva dela: 1. vadnico in 2. razlago ali slovnico.

1. Vadnica začenja z vajami za dihanje, seznanja učence z notami, vzbuja ritmični čut z diktati, taktiranjem in petjem, napeljuje učence k samostojnemu mišljenju in delovanju s pomankljivimi nalogami, ki jih ima pevec pravilno dopolniti z notami ali nehaji, razvija polagano glasbeno teorijo o notah, pavzah, intervalih, lestvicah v duru in molu, razvija trizvok in ga naredi za podlago mnogim praktičnim vajam; ozira se na zmožnosti nižjih in višjih glasov (alt, sopran ali bas in tenor), obravnava vse intervale in ima zanje obilnega gradiva, seznanja pevce tudi z basovskimi notami in ima za moške glasove posebne vaje; na str. 49. prične s kromatiko, preide na dvoglasne vaje, ki so večinoma imitatorične ali tematične in vsled tega velike vrednosti; poleg tega olajšuje in oslaja z ljudskimi pesmicami ves nauk. Vaje se po potrebi sklicujejo na razlago in citirajo v to svrho dolične paragrafe.

2. Razlaga se najprej bavi s pevskim organom, katerega popolnoma popiše in tudi naslika, govori o nastavku, o mutaciji, o posluhu in daje pevcem prav modra navodila. Silno zanimiv je zgodovinski razvoj not, taktov, črtovja, ključev, lestvice, solmizacije, jako nazorne so tabele, ki kažejo geometriko intervalov in enharmonične tone. Nadvse praktičen pa je glavnik, ki se postavi na risano klaviaturo in ki omogoči vsakemu učencu, da sam najde tone vsake lestvice. K sklepu obravnava še stare cerkvene tone, daje pravila za predavanje, raztelesi pesmico »Po jezeru« v stavke, polstavke in motive, poda popolno analizo Nedvedovega »Popotnika«, omenja kratice in opiše glasbene olupšave. Na koncu se nahaja podrobno stvarno kazalo po abecednem redu, istotako seznam vseh porabnih tujk in pregled razlage po paragrafi.

Vse, prav vse je v tej pesmarici, kar mora dober pevec vedeti. Posebne vrednosti je slovenska terminologija, s katero morda začetkom ne bodo vsi zadovoljni, vendar se bodo polagoma že privadili. Je pa ta terminologija premišljeno delo profesorjev-jezikoslovcev, ki bo pouk zelo olajšala. Glasba je namreč silno abstraktna umetnost in le tisti učitelj bo kaj opravil, ki bo prišel pred učence z nazornim poukom.

Kateremu učnemu zavodu pa je »Pevska šola« namenjena? Menim, da vsem, začevši z ljudsko šolo do visoke šole konservatorija. Učencem primerno

se razbere potrebno gradivo in z vsakim letom se širi obzorje. Razdelitev gradiva na razrede je stvar umnega učitelja. Ampak eno je potrebno in to se bo doseglo: ako se šolarčki v kratkem času nauče čitati in pisati, zakaj se ne bi naučili po notah peti? Kanarčke uče pevati z orglicami, šolarčke z metodičnim poukom in tega sedaj imamo.

Knjiga je sad dolgoletnega pevskega poučevanja na gimnaziji in na prvi mah se ji pozna, da jo je spisal šolnik. Prostor v knjigi je skrupulantno izrabljen, niti ena vrstica ni izgubljena. Posebna vrlina je tudi to, da so celotne stvari, recimo tabele vedno skupaj na eni strani. Papir je trden, tisk natančen; kljub skrbni korekturi so ostale semtertje male napake, ki so na zadnji strani odstranjene.

Vadnica ima na koncu tudi državno himno »Bože pravde« v srbskem in slovenskem jeziku. Drugih himen nima, ker knjiga ni pesmarica, marveč pevska šola.

Bajukova »Pevska šola« je dobila potrditev od višje šolske oblasti, ker je izboren učni pripomoček pevskim učiteljem in učencem; na tej podlagi se bo pevski pouk po šolah močno poglobil in ž njim se bo pevska umetnost med našim narodom mogočno dvignila.

NARODNA PESEM V SEKIRICAH.

M. Bajuk.

II. Za petje in klavir.

GERBIČ FRANC: Album slov. nar. pesmi. 50 slov. nar. pesmi za klavir in petje. I. zv. Založil L. Schwentner v Ljubljani, tiskal Waldheim-Eberl na Dunaju.

Vsebina: Saj sem pravil mnogokrat. — Stvarnica je spala. — Prišel sem pod okence. — Na Gorenjskem je fletno. — Mal počakaj, mal pojenjaj! — Venček na glavi se. — Fantje se zbirajo. — Oj ta vojaški boben. — Ljuba si pomlad zelena. — Stoji, stoji tam lipica. — Kje so tiste ptičke moje. — Ko bi moj ljubček vedu le to. — Tičica prepevala. — Ko b' sodov ne blo. — Prijatli, zdaj vesel bodimo. — Je pa davi slanica padla. — Al me boš kaj rada imela? — Barčica po morji plava. — Ljubca moja, kaj si strila? — Oh, oh ura že bije. — Rasti, rasti rožmarin. — Kolkor kapljic. — Bratec veseli vsi. — K mizi ste sedli. — Solnce sije, luč gori. — Pijmo ga, pijmo! — Fantje se zbirajo. — Sem slovenska deklica. — Men vse eno je. — Preljuba, zdaj zdrava ostani! — Slišala sem ptičko pet. — Mrzel veter tebe žene. — Kje so moje rožice. — Od straže hrvaške. — Bom šel na planince. — So ptičice zbrane. — Ko sem k njej pršou. — Popotnik pridem čez goro. — Ljubca, povej, povej! — Škrjanček poje, žrvgoli. — Bog je ustvaril zemljo. — Oj tam za goro. — Kaj pa ti pobič. — Nesrečna zima mrazi me. — Pridi Gorenje! — Ko dan se zaznava. — Po jezeru. — Otok bleški. — Luna sije. — Mila lunica.

NOVE SKLADBE

Jos. Pavčič: *Trije moški zbori: Pesem, Nocoj* je pa lep večer, Majolčica. Izdala in založila »Glasbena matica« v Ljubljani. Izdaja društvenih muzikalij za leto 1922/23. Cena 10 Din. Živi so ti moški zbori, iz tople krvi porojeni, v veselo fantovsko čuvstvo potopljeni, zelo pevni, brez izrednih težkoč, tako da jih bodo naši boljši moški zbori, ki imajo dober, zvonek I. tenor in nekoliko vaje, z užitkom in uspehom prepevali, saj se po gibki, mehki melodioznosti zelo prilegajo našemu narodnemu čuvstovanju.

Ivan Laharnar: *Marijine pesmi*. Za mešani zbor, deloma z orglami zložil — — Gorica 1922. Založba Kat. tisk. društva, Gorica.

Šest prijetnih pesmi, ki jih bodo povsod radi sprejeli. Gladko teko, mirno se jim razvija napev v smislu naše starejše cerkvene pesmi, kakor jo je gojil predvsem P. A. Hribar, Hladnik, dasi stopa vsaj tu in tam v sledi Foersterjeve, Sattnerjeve. Značilno za njegov način skladanja je, da glavno glasbeno misel ponavlja — če že ne melodično, pa vsaj ritmično skoz vso skladbo in vse njene posamezne oddelke. Če bi poskrbel za izrazit kontrast, bi se pesmi brez dvoma še hitreje širile. Pa se bodo take, kakršne so, tudi, zakaj Laharnar je še eden tistih redkih, ki zna s Pogačnikom čisto preprosto čutiti in pisati.

IZ NAŠIH OKROŽIJ

CELJSKO OKROŽJE. Pevski odsek slovenskega katoliškega izobraževalnega društva v Celju je priredil 22. aprila 1923 v Narodnem domu koncert s sledečim sporedom: St. Premrl: »Zdravica«, mešani zbor; Janko Bartl: »Oj planine«, mešani zbor; dr. G. Ipavic: »Milada«, mešani zbor; Fr. Korun: »Svarilo«, mešani zbor; Ferjančič: »Sijaj solnčice«, moški zbor; in Chopin: »Scherzo opus 31«, klavir, gospa Irma dr. Rakunova. Po odmoru: Slovaška narodna: »Pasol Janko«, moški zbor; Ferd. Juvanec: »Na goroc«, mešan zbor; dr. Anton Schwab: »Dobro jutro«, mešan zbor, spremljala na klavirju gospa Irma dr. Rakunova; St. Premrl: »Raje«, mešan zbor.

LJUBLJANSKO OKROŽJE. Glasb. društvo »Ljubljana« je imelo o priliki svoje 30 letnice slavnostni koncert s sledečim sporedom: Premrl: »V Korotan«, Ant. Foerster: »Mladi mornar« in »Ljubica«. Meš. zbor. Konjovič: »Vragolan«, ženski zbor s klavirjem, Mokranjac: »Pesme s Kosova«, mešani zbor, Ant. Schwab: »Zlata kangljica«, mešani zbor, Lajovic: »Gozdna samota«, ženski zbor in 2. del Sattnerjevega oratorija: »Assumptio«, za moški mešani zbor, tenor in sopran. Zadnje tri točke z orkestrom. Koncert je bil dobro obiskan in je tudi pevski izborno uspel. — Na svojem slavnostnem koncertu, dne 8. aprila 1923 je izvolila »Ljubljana« častnim članom starosta slovenskih skladateljev Ant. Foersterja.

KAMNJSKO OKROŽJE. V sredo, dne 23. maja je bil v društvenem domu v Kamniku sestanek zastopnikov pevskih zborov. Izvoljen je bil sledeči okrožni odbor: predsednik Strgar, trgovec, Kamnik (opravlja

tudi tajniške posle); blagajnik Primožič, nadučitelj, Mekinje; pevovodja Heybal, organist, Kamnik, referent za zbere kamniške okolice Jerman, organist, Homec, za moravško dekanijo Cepuder, organist, Moravče. — Okrožna prireditev bo začetkom julija v Kamniku. Zbori se pridno vežbajo. — Katoliškega zbora se udeleže vsi zbori polnoštevilno. Sestanka se je udeležil tudi zvezin pevovodja, ki je poročal o pripravah za katoliški shod in drugih nujnih organizatoričnih zadevah. Okrožje obeta živahnega delovanja.

SLAVNOSTNI KONCERT »LJUBLJANA« je bil sijajno obiskan. Občinstvo je »Ljubljano« in njenega pevovodja g. M. Bajuka burno pozdravljalo. Med občinstvom smo opazili g. rektorja univerze dr. Aleša Ušeničnika, več univerzitetnih profesorjev, g. župana dr. Periča, g. dr. Skaberneta, g. ravnatelja Hubada, zastopnike »Zveze pevskih društev« in »Pevske zveze«, odlične slovenske glasbenike in druge. »Ljubljana« je ta večer dokazala, da stoji po svojem 30 letnem delovanju na višku pevske umetnosti. Vse točke programa je izvajala točno dovršeno ob navdušenem odobravanju občinstva. »Zveza pevskih društev« je poklonila »Ljubljani« v deputaciji z g. Hubadom na čelu velik lovorjev venec s trakovi v narodnih barvah. »Pevska zveza« pa srebrn venec. G. ravnatelj Hubad je čestital »Ljubljani« ob njeni 30 letnici in ji želel veliko uspeha v bodočnosti. Gdč. Krejzlova in solistinja ga. Bajukova sta prejeli krasna šopka. Bil je to eden najlepših ljubljanskih koncertov sploh in hkrati zelo prisrčen.

GLASBENA POROČILA IZ INOZEMSTVA

UMRL je na Grahovem (Goriško) župnik Ivan Kokošar. Bil je eden najbolj gorečih delavcev na glasbenem polju. Bil je organist, dober pevovodja, skladatelj nabiratelj narodnih pesmi. Sodeloval je pri izdajah starejših cerkvenih pesmi, ki jih je v več zvezkih objavilo goriško Ceciliansko društvo. Zložil je med drugim razne samospeve s spremljevanjem harmonija oziroma klavirja, največ na Gregorčičevo besedilo. Gregorčiča so nekatere skladbe tako prevzele, da so mu iz oči privrele solze. — Kot pevovodja je bil jako praktičen; ko so nam med vojsko povsod pobrali skoro vse moške pevce in še organiste povrh, je priredil vso Foersterjevo Cecilijo jako spretno za troglasni ženski zbor; precejšnje število teh pesmi je tudi izdal in tako omogočil glasbeno brezhibno cerkveno petje tudi tam, kjer so ostali samo ženski glasovi. — Med narodnimi pe-

smimi, cerkvenimi in svetnimi, je v njegovi zbirki nekaj neprecenljivih redkosti. Našel je v oddaljenih hribih celo pesmi v starih cerkvenih tonih, pesmi v molu; pesmi torej, za katere naše »narodno uho« nima nič več čuta. — Sreča je, da se je za ves ta obširni rokopisni material ob pravem času zavzel župnik pri Sv. Luciji, g. Abram, ki ga je izročil v oskrbovanje g. Romanu Pahorju, da ga inventarizira, uredi in varuje.

VELIK USPEH SLOVENSKE PESMI. O binkoštnih praznikih je pevski zbor slovenske učiteljske zveze priredil v Trstu in na Kontovelju dva koncerta. Koncerta so obiskali glasbeni kritiki vseh tržaških listov, skladatelj Smareglia in zastopniki tržaškega konservatorija. Slovenska pesem je v dovršenem prednašanju učiteljskega pevskega zbora slavila zmagoslavje. Navzoči laški kritiki so brez pridržka izražali svoje globoko občudovanje, a »Piccolo« je prinesel laskavo

kritiko. Učiteljski zbor se v kratkem odpravi v vsa večja italijanska mesta, da pokaže Italijanom lepoto slovenske pesmi. Prvi koncert bo v Vidmu, zadnji v Rimu.

REFERAT za »Karlo Adamič« večer v Mirnu 31. XII. 1922. (Iz govora Franca Pirca C. M.) V vsem razvoju slovenske glasbe opažamo tri oblike. To bo lahko umeti. Razdelimo jih! V prvi obliki, ki je tudi najstarejša, prevladuje diatonika z uporabo glavnih in postranskih trizvokov z obrnitvami; v sredi je prehod v dominantno, kaka modulacija, kak zadržek kje in imamo pesem Riharjevo, Potočnikovo, Cvekovo, Ocvirkovo (v največ delih), Vilharjevo, Volaričovo, Aljažovo, Angelik Hribarjevo, Hladnikovo, Kokošarjevo, Vodopivčovo, obeh dr. Ipavec in drugih. V vseh teh pesmih prevladuje melodija, harmonizacija je, kakor omenjeno, preprosta. Skladatelju je glavna stvar melodija, ki naj stopi na dan, se sliši, poje, naj zveni, naj navduši, naj tolaži, nam izsilji solze v oči. Pesmi te prve oblike so kot preproste in vendar tako lepe cvetice zunaj in naravi, negovane od skrbne roke božje same, brez prešernosti in ošabnosti, vsak se raduje nad njimi. Pa kmalu, skoraj bi rekel sodobno, so se oglasili drugi skladatelji, ki so svojo melodijo zavili v bolj umetno harmonizacijo. Melodija ne teče več v mirni diatoniki, opažamo že — sicer zmerno — hromatiko. Mnogo se uporablja tudi melodična lestvica z druge in šeste stopnje. Še bolj pa je bogata harmonija: ne zadovolji se več kot navadna spremljevalka melodije, ampak nastopa nekako neodvisno, z isto popolnostjo kot melodija. Seveda na tak način pridobi pesem v svoji notranji vrednosti. Ta razvoj glasbene umetnosti je naraven; moralo je priti do njega, saj napredka ni mogoče ustavljati. Imenoval bi te skladatelje ravno tako trde teoretike kot dobre melodike. Melodija je lepa, vzvišena, podana v lepi, umetni obliki. Poleg nekaterih skladateljev že v prvem delu imenovanih spada tu sem naš starosta in jubilant Anton Foerster. Nadalje so najbolj znani: Anton Nedved, Hugolin Sattner, tudi Emil Adamič, Stanko Premrl, dr. Kimovec

in drugi. So tretje vrste skladatelji, oziroma glasba, ki ji je — na kratko povedano — lastna hromatična skala. Kolikor mogoče natančno, dobro, podrobno izražanje čustev je lastno tem skladbam. So kot umetnostni, znanstveni ali strokovni spisi, ki jih ne razume vsakdo. Mora biti že izvežbano uho, da se naslaja ob teh zvokih in jih razume. Blagor zboru, ki more proizvajati skladbe umetnika te vrste. Skladatelji te vrste v zmerni obliki so: Stanko Premrl, dr. Kimovec, Doktorič, Emil Adamič, Prelovec; skladatelji kot: Lajovic, Kogoj, Koporec, Hochreiter (v več delih), pa prekoračijo v svojih delih dosežanje glasbene običaje in odkazujejo svojim čustvom popolnoma nova pota. S to tretjo obliko je slovenska glasba dosegla svetovni rekord: naše pesmi, naše klavirske točke, samospevi, se lahko prednašajo povsod, v vsakem, muzikalno še tako razvjenem mestu. In Karlo Adamič? Nisem ga imenoval ne pri eni, ne pri drugi vrsti. Spoznati ga šele moramo. Saj velja ta večer njemu, ki je prihletil k nam. Njegove pesmi: »Pala je slanica« in »Deklici«, sta v preprosti diatoniki, toda prva veliko boljša kot druga, ki je nekako prisiljeno preprosta. Komaj smo prvo zapeli lansko leto februarja pri veselici, že se je slišala po vseh vaseh naokoli. Ustavimo se pri pesmi: »Ujetega tiča tožba«; skladatelj jo je posvetil našemu zboru, in jo zbor tudi prvi poje. Pesem spada k drugemu delu moje prejšnje označbe: k umetnim pesmim, bodisi glede harmonizacije, zbor mora biti že precej izvežban, če jo hoče predavati. Opozarjam na ljubko pesmico »Nageljček«: kratko jedrnatu delo. Samospevi so večinoma preprosti, vnmajajo srce, ogrevajo za stvar, ki se opeva, kot ste spoštovani poslušalci posebno čutili pri solospěvu »Majki«. »Vinska« in »Noč je, tiha noč«, sta dve preprosti pesmici, ki vam naj zagonita pod skladateljevo taktirko. Pevski zbor »Izobraževalnega društva« v Mirnu, ki šteje 44 moči, 22 ženskih in 22 moških glasov, in je v sebi edin, složen, požrtvovalen pri vajah, kaže s tem večerom, da strmi po napredku, da hoče še z marsikaterega pevskega odra odnesti venec.

RAZNE VESTI

SKLADBI DVEH SLOVENCEV je nagradil Savez hrvatskih pevskih društev in sicer Hochreiterjev moški zbor »Mojo srčno kri škropite« in Klemenčičev mešani »Pust« (oba v II. kategoriji). V I. kategoriji je razsodišče vse tri nagrade prisodilo Lhotki za pesmi: »U rudnik«, (m. zb.), »Malen vojno« (ž. zb.), »Oblačak« (meš. zb.); nagrado za ženski zbor v II. kat. je dobil Dugan ml. »Izabrah stručak«.

PRVA TEKMA JUGOSLOVANSKIH PEVSKIH DRUŠTEV bo v Zagrebu od 1. do 4. novembra 1923. Prijave je treba po-

slati do konca junija t. l. Vsak zbor mora peti eno izmed nagradjenih pesmi, eno si pa izbere poljubno; odobriti jo mora pa predsedstvo SHPD (Savez hrv. p. dr.). Za nagrade se bodo delili umetniški predmeti in diplome. Vsako društvo, ki se tekme udeleži, dobi spominsko diplomu.

O NAŠIH NOVIH OPERAH. DRUGO OPERO je dovršil starosta slovenskih skladateljev, A. Foerster. Naslov ji je: »Dom in rod«. Foerster je že l. 1876. zložil glavne glasbene točke za to opero — t. j. uvod (uverturo) in 21 pevskih točk za igro »Ma-

terin blagoslov«, ki so jo igrali prvič leta 1876., zadnjič l. 1896. Zadnja leta jo pa Foerster prvotne glasbene dele zvezal, enotno zakročil in instrumental. »Domu in rodu« želimo enakega uspeha kot »Gorenjskemu slavčku«. — P. H. SATTNERJEVA opera: »KOMPOSTELJSKI ROMAR« se je nagnila že v drugo polovico. Po pravici torej upamo, da nam jo za zlato mašo (1924) podari vsaj v prireditvi za klavir (skici). — M. KOGOJ je za svojo opero sam napisal besedilo, ki pravijo, da je leposlovno prav dobro. Snov je povzeta po Prešernovem »Krstu pri Savici«. — E. ADAMIČ se pripravlja za opero »ESTERO«. Besedilo mu oskrbi dr. Pregelj. Ta orientalska, eksofična snov — zdi se — bo kot nalašč za Adamiča, ki mu glasbena domišljija nadvse rada brodi po skrivnostnih, nenavadnih svetovih. — Imamo pa tudi še starejše opere, ki čakajo, da jih kdo oživi. Tako je GERBIČ zložil dve operi »NABOR« in »KRES«, ki se doslej nihče ni za nju brigal. Pa vendar domnevamo, da bi morda ne bilo v škodo naši glasbi in tudi ne v sramoto, če bi se kdo od teh, ki so poklicani, za operi zavzel in ju vsaj vestno in natančno predstudoval in nam ju podal. Gerbič je bil že tak glasbenik, da

njegovih del ne moremo odpraviti z omalovaževavno kretnjo, češ: kaj bo ta! Gerbič je bil sicer jako mehka narava — kot človek in kot skladatelj; toda če treba tudi živahen, vesel, prav po fantovsko jo je zakročil, toda prostaški ni bil nikoli, ampak vedno plemenit. Če se našemu gledališču ni zdelo škoda truda in gmotnih žrtev za uprizoritev drugih slovenskih opernih del, smemo tudi za Gerbičeva dela zahtevati vsaj nekaj tega truda in stroškov, da vsaj vidimo, kaj je v teh delih. Gerbič je bil hkrati ljubitelj strogih glasbenih oblik, zato menimo, da bi delo z njim ne bilo nehvaležno, zlasti če bi se režija izročila spretnim in iznajdljivim rokam, ki bi znale dejanje živahno razpletati in ga tudi ustvariti, če ga besedilo samo ne nudi. V tem oziru je n. pr. g. Šest v »Gorenjskem slavčku« dokazal naravnost duhovito iznajdljivost. Gledališkega vodstva najvažnejša naloga je po našem mnenju ta, da predvsem pripravlja pot domačim delom.

LJUBLJANSKEMU SKOFU DR. JEGLIČU je za petindvajsetletnico škofovanja priredila »Zveza pevskih zborov Slovenije« sijajno podoknico s sodelovanjem opernega solista Šimenca in fanfar s trobili.

ZA DOBRO VOLJO.

MOČ LJUBEZNI. — Skladatelj in pianist Chopin, velik umetnik, je bil na smrt bolan. Nekoliko dni pred smrtjo ga obišče eden izmed njegovih prijateljev in mu reče: »Danes je obletnica smrti mojega brata, rad bi te nekaj prosil.« — »Karkoli želiš, rad ti ustrezem.« — »Daj, podari mi svojo dušo!« — »Razumem te, imej jo!« Tedaj zdrkne prijatelj na kolena in pravi: »O Bog, Ti vzemi tu dušo, tebi jo odstopam, tvoja naj bo!« — Vzame križ in ga poda Chopinu, rekoč: »Ali veruješ?« — »Verujem.« — S križem v roki se izpove Chopin pripravljenu duhovniku in pretaka gorke solze pokore in ljubezni. Štiri dni pozneje umrje; njegove zadnje besede so bile: »Blizam se studencu večne sreče.«

DRAMATIČEN CREDO. Po nežnosladkem »Et incarnatus est« — bila je slovesna maša z orkestrom — začne stari basist svoj obligatni solo, ki ga z grmečim glasom suva doli v cerkev in sicer kar na pamet: »Crucipultus, mortifixus, spissus et Pilatus est.«

Iz urednikove listnice.

Pevskemu zboru v C. na G. Odgovor na Vaše vprašanje najdete na prvi strani: Vsak zbor, ki se oredpisane pesmi nauči, naj pride pet na katoliški shod, čeprav v »Pevski zvezi« še ni formalno včlanjen. Gre za to, da pevci nastopimo v čim večjem številu; če bi naš bilo pet tisoč, bi ne bilo preveč, da bi napolnili velikanski prostor pred nunsko cerkvijo z našim mogočnim petjem. — Posameznim pevcem od tu in tam, ki vprašujete, ali morete sodelovati, ko ne pride Vaš zbor v celoti, ali ki niti v zborih ne sodelujete: odgovor najdete na prvi strani. — Vsi pridite in se nam pridružite, da bo slava božja iz naših ust čim veličastnejša. — P. K. v L. Ali bomo note za kat.

shod skupaj natisnili? vprašate. — Preveliki stroški bi bili po eni plati, po drugi pa tudi ne vemo, koliko izvodov naj bi dali natisniti. Zato smo menili, da si vsak zbor oz. pevec doma oskrbi potrebne note, saj so to pesmi, ki se pogosto in povsod potrebujejo. »Pevska zveza« je pa danes brez vsakršnih sredstev za tako izdajo. — Organistu I. Z. na B. »Iz srca radi bi tudi mi peli pri skupnem petju, pevci so za to navdušeni; pa se bojimo, ker nimamo v naši odročni samoti tako lepih glasov kot v mestu; kar prav nič radi bi ne kazili...« Tako nam pišete. Nič se ne bojte! Ne gre prav nič za lepe glasove; take množice bi še indijanski glasovi ne kazili, kaj še le izvežbani slovenski. Gotovo pridite, vsi do zadnjega, boste videli, kako bo tako ogromen zbor mogočno pel!